

BOGANMELDELSE

Kaj Birket-Smith: ESKIMOERNE

Forlaget Rhodos, 301 s. 124,00 ib.

Interessen for vor kulturs historie synes i disse år at være større end nogensinde før, formentlig fordi vi lever i en brydningstid, et tidsskifte, der indebærer mulighed for en udvikling i retning af færre grænser mellem nationer og mennesker.

Det har således været nødvendigt for forlagene at genudgive kulturhistorier af såvel Egon Friedell som Hartvig Frisch, og værker om græsk og romersk kunst har vundet bredere og større interesse end tidligere.

Det var derfor også ganske naturligt, at man fra Det grønlandske Selskabs side allierede sig med andre gode kræfter som Ministeriet for Grønland, Carlsbergfondet, forlaget Rhodos m. fl. for at udgive pragtværket ESKIMOERNE, der handler om eskimoernes liv gennem 4000 år, skrevet af overinspektør ved Nationalmuseet, dr. Kaj Birket-Smith.

Da denne store monografi ved en sammenkomst på Nationalmuseet blev holdt over dåben, sagde den grønlandske folketingsmand Nikolaj Rosing bl. a.: Vi grønlandere vil gerne bevare vor gamle kultur, så vi har noget at stå på under nye kulturpåvirkninger; derfor siger vi tak for denne smukke bog om vore forfædre og deres liv.

Der er ingen tvivl om, at Nikolaj Rosing med disse sætninger, bevidst eller ubevidst, netop gav udtryk for, hvad hensigten har været med dr. Birket-Smiths store arbejde og med udgivelsen af bogen netop nu, lige så sikkert som det er, at vor tids interesse for kulturhistorie netop må søges i, at vi i de kommende år vil få brug for at kende vort kulturfundament.

Bogen Eskimoerne er således ikke bogen om grønlanderne af i dag, denne bog eksisterer endnu ikke, den er bogen om grønlandernes forfædre, deres kultur og udvikling, indtil nytiden satte ind.

At det er på tide, at denne bog fremkommer, ved enhver, der kender den udvikling, som allerede er foregået i Grønland og andre steder, hvor eskimoer levede eller endnu lever, og man disponerede rigtigt, når man ønskede, at Birket-Smiths forskning og store viden om eskimoerne burde gøres tilgængelig for et større publikum.

Sagen er jo, at vel er polarområderne, hvad natur angår, så nogenlunde de samme som før, men de er kommet ind i hele verdens søgelys af strategiske, politiske og videnskabelige grunde i en sådan grad, at kulturelle særpræg allerede er forsvundet, dette gælder ikke blot Grønland, men måske i endnu højere grad eskimoiske områder i Canada, U. S. A. og Rusland.

Dr. Birket-Smith betragtes som vor fineste kender af eskimoerne, deres indre – såvel som deres ydre liv. Han har fra sin pure ungdom studeret disse polarfolk og deres lande, levet sammen med dem, deltaget i ekspeditioner og forsket deres sprog og kultur.

Bogen om Eskimoerne gennem 4.000 år giver på en bemærkelsesværdig måde sammenhæng og nye synspunkter vedrørende eskimolandenes kulturbetingelser, og dr. Birket-Smith gør op med mange mere eller mindre urealistiske bedømmelser og skildringer af de eskimoiske folk og deres kultur.

I sit forord skriver Birket-Smith, at der er foreløbet 25 år, siden han første gang gjorde eskimoforskningens resultater op på grundlag af egne og andres undersøgelser, og at man dengang kun formåede at følge eskimoerne nogle århundreder tilbage i tiden.

Bogen om eskimoerne er blevet nødvendig, netop fordi der i de svundne 25 år gennem fund og forskning, gjort af mange forskere, er kommet flere tusinde år tilbage, hvorved man har fået en betydelig større viden om de eskimoiske folk, og tillige fordi interessen om eskimoernes liv og fremtid er vokset stærkt, ikke mindst i de år, der er gået siden sidste krig.

I ti særdeles velskrevne kapitler behandler dr. Birket-Smith alle hidtidige opdagelser og nyvunden viden og sætter det som baggrund for sine skildringer af eskimolandenes opdagelse og kulturbetingelser, eskimoernes ydre præg og indre egenskaber, sproget, kampen for føden, kampen mod kulden, samfundsopbygning, livsopfattelse, kulturoprindelse og kulturelle påvirkninger.

Læsningen af disse kapitler, der er det centrale i bogen, vil hos enhver grønlandsinteresseret skabe en anden opfattelse og forståelse endog af det Grønland, vi møder i dag. Man kan ikke lade

være med at tænke, at enhver, der herefter agter sig til Grønland, simpelthen burde have ordre til at læse disse afsnit, for så ville mange misforståelser kunne undgås. Man lærer nemlig af disse kapitler, i hvor høj grad grønlænderen af i dag har rødder dybt ind i gammel eskimokultur trods en poleret overflade, og samtidig må man erkende, at man i almindelighed kender for lidt til vor egen kulturelle baggrund.

Dr. Birket-Smith har, som omtalt, fra sin ungdom dyrket eskimologi, beundret og elsket eskimoiske folk, deltaget i deres trommedanse og hørt deres sagn, men alligevel har han trods sit varme hjerte for disse folk holdt sin hjerne kold, fordi han er videnskabsmand. Han henfalder ikke til drømmerier og stoler ikke på sin fantasi med mindre den hjælper ham til at få brikkerne i billedet til at passe nøje sammen.

Dr. Birket-Smith er en beskeden mand, og blandt det, han sagde ved sammenkomsten på Nationalmuseet, som gjorde indtryk på de tilstedeværende, var følgende:

For mange år siden på 5. Thule ekspedition

mødte Knud Rasmussen og jeg en gammel blind eskimo på ødemarkerne i Canada. Han sagde til os et ord, der gjorde et dybt indtryk på os: »Når man er gammel og blind, går hele ens liv med at sige tak. Intet kan man gøre selv, og alting må man sige tak for.« Jeg føler mig i dag i samme situation – også jeg kan kun sige tak.

Dr. Birket-Smith rettede denne sin tak til Det grønlandske Selskab, Ministeriet for Grønland, Carlsbergfondet, forlaget Rhodos, til dr. Helge Larsen, magister Jørgen Meldgaard og Jens Rosing for deres medarbejderskab.

Med denne store bog har vi omsider her til lands fået et hovedværk for studiet af eskimoiske folk. Den er fornem af udstyr, typografisk smuk og med 300 illustrationer udvalgt blandt tusinder, 70 af dem er i farver. Bogen er af forfatteren blevet tilegnet grønlændernes fremtid.

Bogen kan købes i enhver boglade, men medlemmer af Det grønlandske Selskab vil ved bestilling gennem selskabet kunne erhverve bogen til en betydelig billigere pris. Udgaven, der koster 124 kr., vil således kunne fås for 75 kr. *h. c.*